

142

AD
LOCA SELECTA
E GENES. XII—XV: 18
SUETHICE VERTENDA
OBSERVATIONES

QUAS
VENIA AMPL. ORD. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE
GUSTAVO KNÖS
S. TH. DOCT.
LITT. ORIENTAL. PROF. REG. ET ORD.

PRO EXERCITIO

P. P.
DANIEL AROSENIUS
VESTMANNO - DALECARLUS.

P. III.

IN AUDIT. GUST. DIE XIV JUNII MDCCXXV.

H. A. M. S.

UPSALIÆ,
EXCUDEBANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

AD

1967 SEPTEMBER

2000-2001 EDITION

OF THE UNITED STATES

POSTAGE AND REVENUE

STAMPS

GENERAL INFORMATION

2000-2001 EDITION

KÖNUNGENS TROMAN
ÖFVERSTE LIEUTENANTEN
VÄLBORNE
HERR PEHR R. VON EHRENHEIM

Såsom ett ringa vedermäle af vördnad och tacksamhet för
bevisad faderlig godhet och omvärdnad

Helgas dessa blad

af

DANIEL AROSENIUS.

PROSTEN ÖFVER SÖDERBÄRKES OCH MALINGSBO

FÖRSAMLINGAR

HERR MAG. DANIEL AROSENIUS

OCH DESS

FRU CATHARINA B. AROSENIUS
FÖDD SÅÄF

DE HULDASTE FÖRÅLDRAR

af

Sonlig kärlek och tacksamhet.

XV: 1. Nos: Derefter kom Jehovas ord till Abram i en syn, och sade: *Frukta icke, Abram, jag är din sköld, din lön är ganska stor.* Necessarium non videtur, vocabulum *τιμὴν* mutare in *τιμήν* (conf. XIV: 20), quod fecit Novus, id vertens: *Jag gifver dig mycket godt.* Postrema quidem reddi possent: *din belöning skall varda ganska stor;* sed præstat quod posuimus, cum idem involvat, et insuper ad Jehovahm ipsum referri possit. Conf. Num. XVIII: 20. Ps. XVI: 3.

2. Nos: Och Abram sade: *Herre, Jehovah, hvad vill Du gifva mig?* *Jag går barnlös,* och den mitt hus tillfaller är Elieser från Damascus. Sunt, quos ista quæstio offendat, scilicet minus verecunde explorantis, quæ sibi daturus esset Jehovah. Series vero ipsa satis declarat, Abramum præcedentia de mercede mundana explicantem indicare modo, se præter prolem nihil considerare. Vix crederemus aptiorem reddi sententiam, si *מִה* vertitur: *hvi?* quod sine dubio patitur lingua, ut lat. *quid?* *pro cur?* — Retinuimus Veteris: *jag går barnlös,* quod nihil aliud est ac: *jag är barnlös.* Posset *מֵלֵךְ* redi: *jag går bort, vel jag dör, går ur verlden,* ut Ps. XXXIX: 14; sed hoc loco videtur potius valere simpliciter: *incedo h. e. vitam traduco, vivo, sum,* ut Jerem. VI: 28. — Sequentia: *בַּתָּחַד חֹתֶם וְמִשְׁקָע* difficilia sunt explicatu, propter *ἀπαξ λεγόμ.* *מִשְׁקָע*, quod utpote vix intelligibile in versione omisit de Wette, ita hæc reddens: *und der Sohn meines Hauses ist dieser*.

dieser Damascener Elieser. Vetus addidit quædam, quibus caret exemplar: och min redesven denne Eleasar af Damas-
scus hafver en son, idque præeunte Luther: und mein
hausvogt, dieser Elieser von Damasco, hat einen Sohn. No-
vus: Denne Elieser från Damascus är den som förestår mitt
hus, in quibus discessit a Michaëli, quem alias plerum-
que sequitur, ita habente: und dieser Elieser von Dama-
skus nimt doch alle Güter meines Hauses hin. Cum Novo
consentient tantum non omnes vetustiores interpretes,
qui פָּנָא de procuratore domus Abrami intellexerunt.
Quidam, ut Kinchi aliique, referunt ad בְּנֵי vel בְּנַי discurrere, cursitare, adeo ut בְּנֵי sit filius cursitationis,
i. e. procurator domus, qui ceteris servis præest, vel
quod ad eum omnes currunt, ad mandata ab eo acci-
pienda, vel quod ipse per omnes partes domus currit,
ipse omnia inspecturus; quidam, ut A. Schultens et
Ludov. de Dieu, conferunt Ar. פְּנַי pectinare, carni-
nare, polire, metaph. diligenter et nitide curare, et בְּנַי
cura, adeo ut sit בְּנֵי מִשְׁקָה filius positionis domus meæ,
seu politor, procurator domus, qui universam domum
administrat. Nec multum refragamur, si cui placuerit
in versione ista Novi Nostratis acquiescere, observata
rerum connexione, quam præbet Jarchii ad hunc locum
glossa: Si mihi filius esset, rebus ille meis præficeretur; quam-
vis nobis quidem probabilius videatur Joh. Simonis in
Lexico proposita conjectura, פְּנַי esse, permutatis in-
vicem elementis ejusdem organi, פְּנַי et פְּנַי, idem quod
פְּנַי possessio, ut sit בְּנֵי מִשְׁקָה filius possessionis domus
meæ,

mæx, h. e. cui demum cedet domus mea, qui possessor ejus erit. Quam quidem interpretationem huic loco aptissimam judicat quoque Gesenius in Lexico, in super observans, derivatum ejusdem radicis esse מישׁ possessio, quod occurrit Zeph. 2: 9.

3. Nos: *Och Abram sade: Si! mig hafver du icke gifvit barn; och si! min hemfödde värder min arfvinge.* Cum Novo decentius putamus, hic זרע reddere per: *barn*, quam quod Vetus habet: *såd*. בֶן־בִּיתִי *filius domus mæx*, *verna*, domesticus, quasi diceret, יְלִיד בִּיתִי, ut XIV: 14, adeoque potius mein *Hausgeborner*, quod habet de Wette, vel *han*, som är en af mitt *husfolk*, quod habet Novus, quam Veteris: *min tjenares son* et Lutheri: *der Sohn meines Gesindes*. Præterea recte observatur, hinc colligi, moris tunc fuisse, ut, si quis sine prole decederet, *verna familiæ præfectus* hæres ipsi fieret.

4. Nos: *Men si! Jehova talade till honom och sade: Icke skall denne varda din arfvinge; utan den, som af dina lender utgår, han skall varda din arfvinge.*

5. Nos: *Och Han förde honom ut och sade: Se upp mot himmelen, och råkna stjernorna, om du kan råkna dem.* Och Han sade till honom: *Så skola dina efterkommande varda.* Posset quidem □ hic sumi interrogative, cum Luthero: *Kanst du sie zählen?* et Schmidio: *num potes numerare has?* quin etiam, per interpositum quasi jusjurandum, nega-

negative: *non potes eas numerare; sed neutrum horum hic necessarium videtur.*

8. בַּפִּיה אָרֶץ כִּי אִירְשֵׁנָה unde vero cognoscam, me illam (terram Cinaanem) possessurum? Videtur quidem Abram, fidem Deo habens, hoc ex ipsa Divina promissione cognoscere debuisse, de qua, signum expetens, dubitasse videtur. Quod quidem dubium Jarchi, Michaëlis, Dathe, ita solvunt, Abrahamum non sua caussa signum petisse, sed propter posteros, qui tum ob adipiscendæ rei difficultatem, tum ob multiplices calamitates eis obventuras dubitare potuissent de hac promissione, nisi fides ejus manifesto aliquo pacto et foedere confirmata foret. Aliis videtur scriptor Abrahamo illam interrogationem nullum alium in finem tribuisse, nisi ut viam sibi pararet ad eum, quam proferre voluit, narrationem de foedere, quod Jehova cum Hebræorum progenitore inierit, atque de mira prædictione eorum, quæ illius posteris eventura essent. Quicquid est, quæritur, quomodo huic loco convenientissime vertendum sit vocabulum אָרֶץ. Luther: *wobey soll ichs merken?* Vetus: *hvaruppå shall jag märka, att jag skall besitta det?* De Wette: *woran kann ichs wissen?* Michaëlis: *wodurch soll ich versichert seyn, dass es mein Eigenthum werden wird?* Novus: *hvaraf skall jag med säkerhet veta, att det blifver min egendom?* Nobis aptissimum videtur: *Hvaraf kan jag förstå, att jag skall besitta det.*

12. Nos: Men då solen var nära att gå ned, föll en tung dvala på Abram, och si! fasan af ett stort mörker föll öfver honom. Has non suis naturales tenebras, inde conficitur, quod eæ demum obortæ sint, cum occiderit sol v. 17. Formâ status constructi caret interdum nomen genitivum regens, ut Es. 42: 25. Nec multum refragamur, si quis voluerit, quo melius hæ te-nebræ distinguantur a naturalibus, vocem חַשְׁמָן hic sumere eodem sensu, quo occurrit cognatum חַשְׁמָן Ko-hel. 5: 16, pro moestitiâ, quâ per ecstasin oppressum consolatur Jehova, adeo ut ita reddantur extrema hæc: fruktan och stor oro kom öfver honom, vel ut habet Novus: förskräckelse och stor ångslan.

14. *דָּנֵא אֲנֹכִי* shall jag straffa, potius quam: öfver det shall jag domare vara, quod Vetus, vel dœma, quod Novus habet.

17. Nos: Och då solen gått ned, vardt ett mörker; och si! en rökande ugn, och en eldslåga, som for fram emellan de delade styckena. Sive fax ignea per partes illas animalium dissectas transivit modo, sive illas consumsit. Hoc signum esse potuit confirmationis, ut generatim favoris. Illud vero probabilius est; adeo ut Deus ritui, quo foedera inter Hebræos pangi solerent, simile quid hic fecisse censendus sit. Nam ex Jerem. 34: 18.19. liquet, pacientes solitos suisse per animalia dissecta transire, quod innuebat, eos imprecari sibi, ut qui prior

prior violasset foedus, non secus cæderetur cc perde-
retur, quam animal, foederi adhibitum, cædebatur.

XVI: 1. לִילְדָה נָלַד. Vetus: födde honom intet.
Novus: födde inga barn. Nos: födde honom icke barn.

2. Nos: — Si! Jehova hafver tillslutit mitt lif, att jag
icke föder. Vålan! gack in till min tjenstequinna; kan hånda
födas mig barn utaf henne. Och Abram lydde Sarais röst.
Tam ex hoc loco, quam XXX: 3. patet, heram, quan-
do ancillam viro permittebat, liberos, quos illa pepe-
rit, tanquam suos habuisse. Vetus: att jag dock till
åfventyrs måtte upbygd varda af henne. Luther: ob ich doch
vielleicht aus ihr mich bauen möge. De Wette: vielleicht
werd' ich aus ihr erbaut. Observat ad h. l. Aben Esra:
"Filius est instar ædificii, et pater quasi fundamen-
tum." De liberis procreandis eadem quoque de ædi-
ficio desumpta metaphorica loquendi formula usurpa-
tur Exod. I: 21. Deut. XXV: 9. Ruth. IV: 11. Sed
in versione hebraismus iste vix intelligibilis videtur.
Unde potius secuti sumus LXX. ἦν τεκνοποίος μας ἐξ
αὐτῆς, quod ita vertit Hieronymus: ut habeam filios ex
ea. Michaëlis: vielleicht erhalte ich durch sie Kinder. No-
vus: Kan ske, att jag igenom henne får barn.

5. עֲלֵיכֶם חִנְמָסִי injuria mihi facta (conf. Jud. IX: 24)
super te erit, h. e. tibi imputari debet; tu in culpa es,
qui eam tolerare videaris, cum ad insolentiam illius taces.